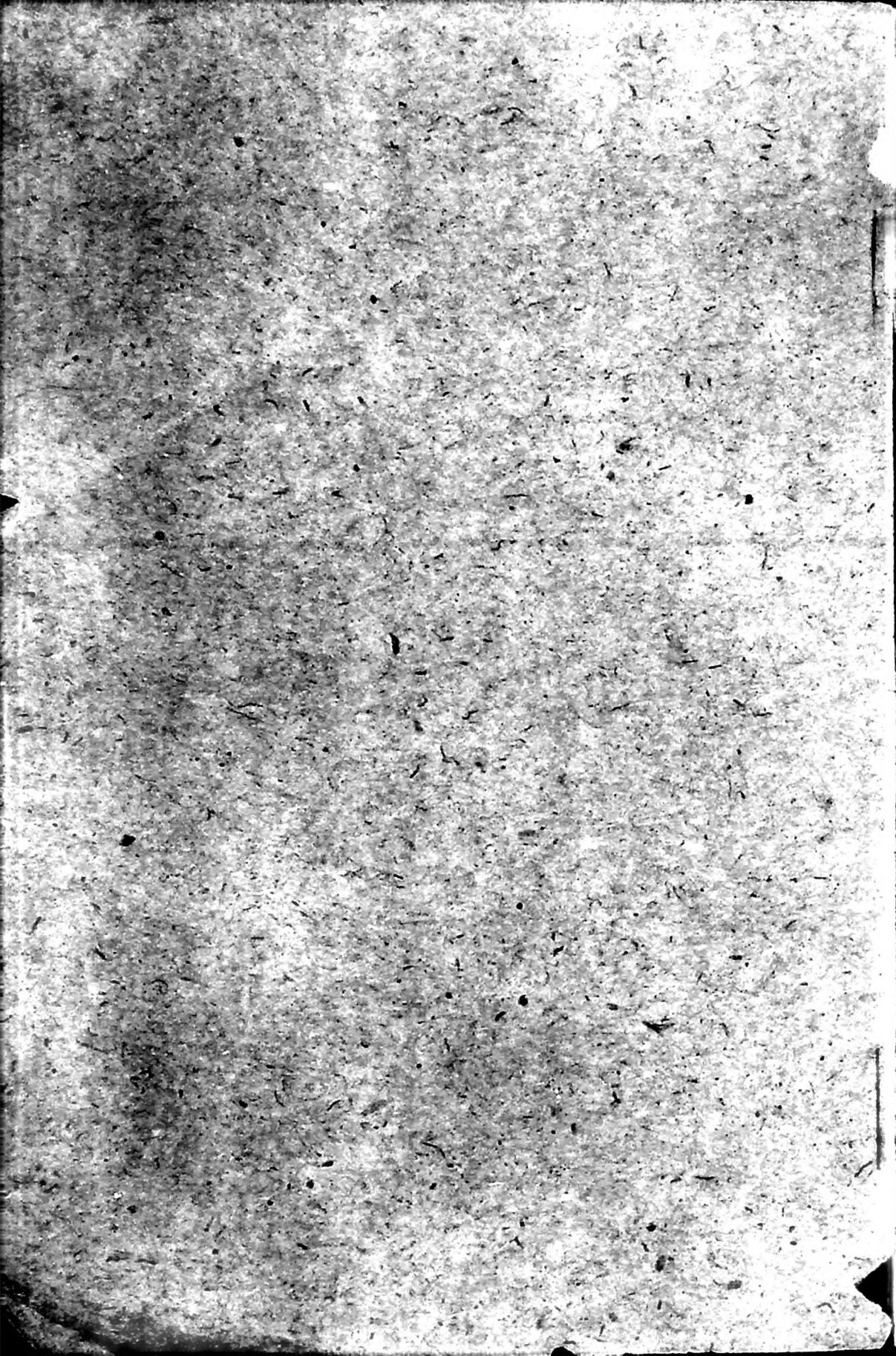

**ÚTMUTATÁS
A GYÜLEKEZETI FEGYELMEZÉS
GYAKORLÁSÁRA**

IRTA:
FORGÁCS GYULA
REFORMÁTUS LELKÉSZ

ÁRA: 40 KORONA

KIADTA
A MAGYAR VALLÁSOS TRAKTÁTUS TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCA 59/B

ÚTMUTATÁS
A GYÜLEKEZETI FEGYELMEZÉS
GYAKORLÁSÁRA

IRTA:
FORGÁCS GYULA
REFORMÁTUS LELKÉSZ

ÁRA: 40 KORONA

KIADTA
A MAGYAR VALLÁSOS TRAKTÁTUS TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCA 59/B

*Mindazok, akik a fegyelem meg-
semmisítését kívánják, vagy annak
visszaállítását gátolják, — tegyék ezt
akár szántszándékból, akár meggon-
dolatlanságból, — bizonyára az egy-
ház végső szétzüllését mozdítják elő.
(Kálvin Inst. IV. k. XII : 1.)*

A gyülekezetek vezetői figyelmébe!

A Dunamelléki Református Egyházkerület 1921 október hó 1. és következő napjain Budapesten tartott közgyűlése 71. sz. határozatának 4. pontja a következőket rendeli el:

„Az egyházkerületi közgyűlés felhívja a presbitériumokat, hogy az Egyházi törvény V. tc. értelmében haladéktalanul szervezzék meg a gyülekezeti fegyelmézést. Utasítja a Belmissziói Bizottságot megfelelő füzet kiadására, amely útmutatással szolgálna a fegyelmzés gyakorlására.“

E határozatnak megfelelően, a *Belmissziói Bizottság* azonnal intézkedett, hogy a szükséges gyakorlati útmutatás mielőbb a gyülekezetek vezetői kezében legyen.

A Bizottság kéri a lelkészeket, hogy e füzet egyik fontosabb fejezetét olvassák fel a presbiteri gyűlésen, vallásos estélyen, vagy külön e célra összehívandó gyülekezeti értekezleten. A felolvasás és kellő magyarázat után a presbiterium tegye alapos megbeszélés tárgyává a teendőket s azután kezdje meg a munkát, „amíg nappal vagyon, mert eljő az éjszaka, amikor senki nem munkálkodhatik“.

A függőben levő részletkérdésekre nézve szükséges, hogy az egyházmegyei és kerületi közgyűléseken indítványok tétessenek.

E füzet írója köszönettel venné, ha az érdeklődők közölnék vele megjegyzéseiket.

*

Tekintettel arra, hogy a gyülekezeli fegyelmezés kérdése nemcsak a Dunamelléki kerületet, hanem a testvérkerületeket is foglalkoztatja, — e füzet kiadásával és egyetemes terjesztésével a *Magyar Traktátus Társaság* bízott meg.

I.

Mi a gyülekezeti fegyelem?

Egységben az erő!

Nincs ember, aki a földi életben egymagában boldogulni tudna! Egymásra vagyunk utalva mindenben. Ki tudna házat építeni minden segítség nélkül? Ki tudna földet művelni, ha nem lenne a világon kovács és más mesterember, aki az ekét, ásót s a többi szerszámokat elkészíti? Ki boldogulna, ha nem egyesülénének az emberek, hogy egymás életének s vagyonának megőrzéséről gondoskodjanak? Mi lenne velünk, ha szerteszét lalnánk és nem egységes községekben, ha senki nem törődne mással és csak magának élne?

Sok olyan feladat van az emberi életben, amit csak együttes erővel lehet végrehajtani. Egy nagy szál fát egy ember nem bír megemelni se. Több emberre van szükség az életben is némely súlyos teher felemelésére. Közösen kell fentartaniok olyan intézményeket, amelyekre boldogulásuk céljából föltétlenül szükségük van.

Ezért hívott a Mindenható Isten többünket az ő egyházába, hogy a testvéri közösség egyesült erejével tartsuk fenn templomainkat, iskoláinkat és egyéb egyházi intézményeinket, hogy az azokban folyó nagy munka Isten dicsőségét és lelkünk igaz boldogságát, örök üdvösségét munkálja.

Nézzük meg Református Keresztyén Anyaszentegyházunk régi templomait, régi iskoláit, amelyekben

századokon át hirdettelett Jézus Krisztus evangéliumal Gondoljuk meg, hány buzgó emberi szívnek kellett égnie a lelkesedéstől, hány buzgó lelkipásztornak, tanítónak, kúrátornak és presbiternek kellett fáradnia, küzdenie, sőt — tudjuk — szenvednie is, hogy a gyülekezet létrejölessen, hogy épületei fölépíttessenek és megtartassanak, hogy a híveknek az evangélium rendszeren hirdettessék és a gyermekek istenfélelemben neveltessenek!

Dicső elődeink példája és a reánk maradt drága örökség nyilván bizonyítja, hogy a multban gyülekezeteink vezetői és tagjai *tudtak* egyesülni közös szent célok érdekében, tudtak egyesült erővel küzdeni minden külső és belső ellenséggel szemben, tudtak együttes nagy áldozatokat hozni Isten országa érdekében!

Egységben az erő!

Jézus Krisztus vallása az egységesítő erő vallása, mert Krisztus Lelke minden külső földi különbségek dacára a Krisztus híveinek lelkét hatalmas egységbe köti össze.

Volt-e valaha nagyobb szükség arra, mint most, hogy Krisztus hívei megértsék egymást, hogy szívük a testvéri szeretetben egybeforrjon, hogy ne egymás ruháját vagy vagyonát tekintsék, hanem Isten nagy kegyelmét, amely mindnyájunkért áldozatul adta Megváltónkat a Golgotán, mert mindnyájan kárhozatra méltó bűnösök vagyunk és mindnyájan teljes mértékben rászorulunk arra, hogy Szent Lelke által szüljön minket újjá.

Soha nem volt nagyobb szüksége édes hazánknek és egyházunknak arra, hogy Isten választottai nagy és szent célokért egyesüljenek!

Az erőtlenség okai.

Nézzetek körül! Milyen nagy az istentelenség! Mennyire megfogyatkozott a felebaráti szeretet! Meny-

nyire megnövekedett a pénzimádás s vele együtt az önzés, amely csak a maga hasznát keresi! Nézzétek, mennyire elhanyagolják az emberek Isten parancsait! Babona, istenkáromlás, vasárnap megtörése mindenfelé! Avagy tiszteli a gyermek az ő szülőit, ahogy a tizparancsolat kívánja? Az előljárónak, a feljebbvalónak megvan-e közöltünk az a becsülése, amit Isten ígéje rendel? A szenvedélyek, a mulatozások és kicsapongások árja nem fenyegeti-e erkölcsünket végső pusztulással? Az irigység, amit a X. parancsolat tilt, volt-e valaha nagyobb, mint napjainkban?

És ki tudná elősorolni a bűnök számtalan fajtáját, amelyek nemzetünk testén s lelkén rágódnak, hogy elveszítsenek minket, gyermekeinket s minden vagyonunkat, végül legdrágább kincsünket, halhatatlan lelkünket!?

Krisztus hívei közül sokan látják a folyton növekvő veszedelmet és szeretnének is segíteni a bajokon, de mindhiába!

Pedig ki segítsen, ki küzdjön Jézus táborában, ha nem az, aki Krisztus nevéből neveztetik s aki tudja, hogy *a Krisztus evangéliuma Istennek hatalma minden hívő üdvösségére!*

A szülő inti a gyermekeket, — nem hallgatnak rá. A tanító oktatná a növendékeket, — nem figyelnek rá. Az előljáró mutatná a jó utat, — nem követik őt, a lelkipásztor hirdelné Isten ígését, — de a süket fülek nem hallják meg azt.

Miért?

Talán erőtlen lett az Isten ígéje? Talán meggyöngült Krisztus megváltó szeretete?

Távol legyen! *Az ég és a föld elmúlnak, de az Igéből egy pontocska sem vész el.* Megfeledezhetnek ró-lunk tulajdon édes anyánk, de Krisztus szeretete mindörökké ugyanaz marad.

Hol van hát a hiba? Miért nem tudunk *só és vilá-
gosság* lenni, ahogy Isten akarná, — miért hogy sok
buzgó keresztyén küzd, de nem lát diadalt?

A felelet egyszerű.

Nincs meg közöttünk az erőt adó egység.

Nagy szál fákat külön-külön próbálunk emelgetni
— és nem bírjuk megmozdítani sem. Nagy, menyei
igazságokat szeretnénk külön-külön magasra emelni,
de nem bírjuk. Nagy bűnök áradatát szeretnők külön-
külön legyőzni, de sehogysem megy!

De próbáljuk csak megfogni hűszan azt a nagy
szálfát, legyünk vallást tízezen Isten iránti szerete-
tünkről és szenteljük meg százezren a vasárnapot!
Követeljük százezren a korcsmák vasárnapi zárvarar-
tását és szálljunk szembe ezernyi bűnnel, — merem
mondani, nem lenne hiábavaló!

A fegyelem az egység biztosítóka.

Üdvöztönk azért imádkozott, hogy az Ő hívei
egyek legyenek. (Ján. ev. 17. r. 21. v.)

Isten Lelkének pünkösdi ajándéka az volt, hogy
„*a hívek szíve, lelke egy vala*“. (Ap. Csel. 4. r. 32. v.)

Ha a Krisztuséi vagyunk, szükséges, hogy az Ő
egységesítő Lelke lakozzék bennünk. (Róm. 8. r. 9. v.)
Ha pedig befogadtuk Isten Lelkét, akkor szükséges,
hogy keressük az egységet és ápoljuk azt magunk kö-
zött, mert ha ezt nem cselekedjük, megolljuk az Isten
Lelkét s kihívjuk magunk ellen Isten igazságos ha-
ragját.

Vizsgáljuk meg hát, hogy egyek vagyunk-e? Egyek
vagyunk-e abban, hogy református keresztyén vallá-
sunk ősi szokása szerint *naponként* elővesszük és buz-
gón olvassuk Isten ígését, a *Bibliát*? Egyek vagyunk-e

Isten dicsőítésében? Egyek és együtt vagyunk-e az Isten házában és az úrasztalánál? De ne folytassuk a kérdéseket, hanem valljuk be alázatosan Isten színe előtt, hogy Isten Lelkének az egységben, a testvéries közösségben rejlő nagy ajándékát elhanyagoltuk! Ezért vagyunk gyengék és erőtelenek!

De lehet-e a kéve egy, ha nincs kötele, ami összefogja? Az oldott kévét kicsi szél is szerteszórja, a jól megköltött kévét, ha föl is kapná a szélvihar, egyben marad. Milyen könnyű a rözse vesszőit összetördelni külön-külön. De az egybekötött vesszőket emberi erő el nem töri.

Milyen könnyű a kísértőnek zsákmányt vetni bennünk, ha külön-külön vagyunk, de ha *egyek vagyunk*, bizony a pokol kapui sem árthatnak nekünk.

Óh hányszor gyűjt össze minket Isten áldott Lelke! Nagy ünnepeken mennyien vagyunk a templomban! Hányszor éreztük a veszedelmek óráiban, hogy egy menyei Atya gyermekei és egymásnak testvérei vagyunk.

És miért hullunk és szóratunk széjjel a hétköznapok és közönséges vasárnapok alatt? Miért vagyunk úgy külön és kevesen, amikor Isten országát kellene közösen építgetnünk az emberi szívekben, a családok tűzhelye mellett s kint az életben? Azért, mert nem kötjük egybe magunkat a testvéri **fegyelem** kötelékével.

Szeretet, vagy fegyelem?

Nem tévesztettem el a szót! Hozzászoktunk ahhoz, hogy a testvéri **szeretetet** nevezzük a legerősebb köteléknek. És én mégis ehelyett azt mondom, hogy a testvéri **fegyelemre** van szükségünk.

A szeretet sok fenséges érzésből van összeléve. Ezek *együtt* alkotják a szeretet érzését. Mi — sajnos —

hozzászoktunk ahhoz, hogy azt az érzést tekintsük szeretetnek, amely:

hosszútűrő, kegyes,
mindent elfedez, mindent hiszen,
mindent remél, mindent eltűr.

Ez azonban csak az egyik fele a szeretetnek, a másik feléről ugyanott (I. Kor. 13. r.4—8. v.) ezt is olvassuk:

*a szeretet nem kérkedik,
nem fuvalkodik fel,
nem cselekszik éktelenül,
nem örül a hamisságnak, de
együtt örül az igazsággal!*

A keresztyén szeretet tehát csak fél, csak hamis szeretet, ha elnéző s elfedező érzés és amellett éktelenül cselekszik s megtűri a hamisságot.

Nem jó édes anya az, aki csak csókolgatni tudja gyermekét és mindent eltűr, elnéz neki s nem tudja rendre és engedelmességre szoktatni s ha kell, megbüntetni!

Ime Jézus, a szeretet fejedelme korbácsot suhogtat kétszer is kezében az Úr háza iránti szeretetből!

Szeretjük-e mi igazán egymást, amikor elnézzük, hogy a hitetlenség megritkítja sorainkat, üressé teszi templomainkat? Szeretjük-e mi egymást, amikor szótlanul tűrjük, hogy némelyek közülünk nemcsak elhanyagolják kötelességeiket, amivel Isten és ember iránt tartoznának, hanem egyházuknak erkölcsi és anyagi károkat okoznak, azt hiszik, ami nekik tetszik és élnek sokszor pogány módon.

Itt az ideje, hogy egyházunk tagjai és vezetői lépjenek a teljes szeretet útjára, amely nem csupa elnézés, hanem a keresztyén egységnek, a gyülekezet belső rendjének Istentől rendelt lelkiismeretes védelme.

Mi tehát a gyülekezeti fegyelem?

Nem más, mint a krisztusi szeretetnek gyakorlása a keresztyén gyülekezetben, a hívek védelmére, a gyengék erősítésére, a hitetlenek és gonoszok megfélemezésére és jó útra térítésére, a magukat megalázó és megtérő bűnösök felkarolására.

A szeretetnek ilyen gyakorlását *fegyelmezésnek*, jó eredményét: *fegyelemnek*, belső rendnek nevezzük.

A fegyelem célja.

Kálvin János szerint az egyházi fegyelmezésnek három célja van:

1. „Hogy Isten gyalázatára a keresztyének közé ne számlálltassanak azok, akik rút és vélkes életet élnek . . .“

2. „Hogy a gonosznak állandó megszokása folytán, — amint történni szokott, — a jók meg ne romoljanak . . . (Kicsiny kovász az egész tésztát megrontja. I. Kor. 6—11.)“

3. „Hogy azok (a hitetlenek) szégyenletükben reszelkedve, kezdjék megbánni rút cselekedetüket . . .“ (Kálvin, Inst. IV. k. XII—5.)

Nem is jöhet kérdésbe, hogy van-e szükség ilyen fegyelemre és fegyelmezésre egyházunkban! Szükséges, hogy ahol van, megtartassék és fejlesztessék, — ahol még nincs, haladéktalanul bevezetessék, figyelve nagy reformátorunknak e füzet második oldalán idézett szavaira.

II.

Fegyelmezés a keresztyén egyházban.

Ó-testamentumi példák.

Hogy a testvéries fegyelem az egészséges gyülekezeti életnek nélkülözhetetlen lényezője, ezer bizonyosága van a keresztyén egyház történetében. Sajnos, e füzetben csak futólag említünk meg néhány esetet.

Az Isten választott népe már az ó-testamentumban is alázatos szívvel igyekezett a tizparancsolat megtartására és buzgón harcolt a szomszéd pogány népek istentelen és bálványimádó szokásai ellen, amelyek tért kezdtek hódítani hazájukban. Milyen keservesen kellett bűnhődnie a népnek az aranyborjú imádása miatt! A táborban két irányban ment keresztül a bosszuló csapat és „elhala azon a napon a népből mintegy 3000 férfi“. (II. Móz. 32. r.) A kapzsi *Ákánt* megkövezték, mert a hadizsákmányból az Isten nyilt lilalma dacára elrejtett egy babiloni köntöst, aranyat és ezüstöt. (Józsué k. 7. r.) *Saul* királyt keményen megfeddi *Sámuel* próféta (I. Sám. 15.), *Dávid* királyt pedig *Náthán* próféta (II. Sám. 12.). *Illés* és a többi próféták élete állandó fegyelmezés volt.

Jézus szeretete.

A szelíd *Jézus* isteni személyét túlzó elnézés és engedékenység homálya árnyékolná be, ha nem látók Őt számtalan esetben hátrán szembeszállni a val-

lásukra büszke farizeusokkal, a kenyérért pogány szolgálókat levő sadduceusokkal és publikánusokkal. Jézusnak az a magatartása, amelyet az ellenséges pártokkal és a bűnös étellel megalkuvó emberekkel szemben tanúsított, élénk tárja az igazi fegyelmezés elveit. Ne feledjük, hogy az az Üdvözítő, aki kétszer ment korbáccsal a templomba, aki kemény beszéddel feddő-dött a farizeusokkal, nem vetette meg *Simon* farizeus házát, sem a bűnös módon meggazdagodott *Zakeus* hajlékát. Feddésekkel is javát kereste a bűnösöknek, mint az orvos, aki éles késsel vágja ugyan a veszedelmes fekélyt, de abból a célból, hogy az egész testet megmentse a haláltól.

Jézus szeretele tökéletes volt. És ezt a tökéletes szeretelet akkor látjuk lángolni a maga fegyelmező erejében, amikor Jézust tanítványai között figyeljük meg.

„*Távozz tőlem Sátán!*” — szólt kemény hangon Péternek. Egy kis gyermeket állít közéjük egy alkalommal, amikor azon versengtek egymásközt, hogy ki legyen az első közöttük? Kicsiny hitűeknek nevezi őket a háborgó tengeren és hitellenségükért feddi, amikor nem tudták a holdkóros fiút meggyógyítani. Sőt, figyeljük meg, hogy amíg saját édes anyját és rokonait sem engedi beleavatkozni dolgaiba, mégis megtűri maga mellett Júdást, akiről tudta, sőt több ízben megmondta neki is, hogy el fogja árulni.

Jézus példát mutatott arra, hogy milyen legyen az a szeretet, amely meglát mindent, gyűlöli a bűnt, de szereti a bűnöst. Ez a szeretet *szent* és tekintetétől zokogó sírásra fakadt Péter a főpap udvarában, amikor meglagadta Mesterét, de szíve mélyéből megbánta azt. Ez a szeretet megsemmisítette azt, aki ellene állott. Az áruló Júdás maga vetett véget gyalázatos életének. Bizony megáll Jézus szava, amit önmagáról mondott:

„Amely követ az építők megvetettek, az lett a szegellet fejévé. Valaki erre a kőre esik, szétzúzatik, akire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt!” (Luk. ev. 20. r. 17—18.)

Az első gyülekezet szentsége.

A krisztusi szeretet e *szentsége* volt az a nagy hatalom, amely az apostoli egyházat oly diadalmassá tette.

Azt olvassuk az első jeruzsálemi keresztyén gyülekezet tagjairól, hogy az *egész nép előtt kedvességet találtak*. (Ap. Csel. 2 : 47.) E feljegyzés elárulja, hogy az első keresztyének nem voltak mogorva, vagy élélúnt emberek. A megváltott lelkek boldog öröme sugárzott le arcukról. Aki csak látta és megismerte őket, kénytelen volt megállapítani, hogy jó kedélyű, kedves, megbízható, becsületes, szorgalmas emberek.

Olvasunk azonban róluk egy másik érdekes feljegyzést is: „*Egyebek közül pedig senki sem mert közejük elegyedni.*” (Ap. Csel. 5 : 13.) Mit jelent ez? Azt, hogy az első keresztyén gyülekezet komoly, mélységes szentsége távoltartotta tőlük azokat, akik nem igaz hitből, hanem csak földi érdekekből, vagy meggondolás nélkül akartak hozzájuk csatlakozni.

Kopogtattak egyszer ajtómon. Szabad! Megnyílt az ajtó, de a kopogtató nem jött be, hanem visszafordult s ezt mondta: jövök később! Nem tudtam, hogy mit akarhatott az a rendetlen, térdig sáros ember? . . . Félóra mulva ismét kopogtattak s belépett illendő köszönéssel egy rendes öltözetű atyámfia, tiszta csizmában és barátságos mosolygással. „Maga volt az, — kérdém, — aki előbb benyitott?” „Igen! — felelte. — De amint láttam ezt a rendes szobát, meggondoltam, hogy ide nem való olyan sárosan belépni, ahogy voltam!”

Így gondolom én az első keresztyén gyülekezet szentségét is. Olyanok voltak e gyülekezet tagjai, hogy az istentelenek, képmutatók és a meggondolatlan emberek nem mertek közéjük elegyedni, mert a hívek tiszta, derült élete, egymás iránt való testvéri szeretete, hitükért áldozatokat hozó buzgósága, mint néma tilalomfa állott a gyülekezet kapujában, ahonnan éppen az a szózat hangzott, mint Mózes csipkebokrából: *Old le a te saruidat, mert ez a hely, amelyen állasz, szent!*

Az a tény, hogy Krisztus egyháza *szent-egyház*, mindenkor arra indította a gyülekezetek vezetőit, hogy növeljék és őrizzék e szentséget. Amellett, hogy a híveket segítették a megszentelődés útján az Ige és a Sakramentumok szolgálatával, arra is nagy gondot fordítottak, hogy elejét vegyék minden olyan eljárásnak, amely veszélyeztetné a gyülekezet szentségét. Az újtestamentumi levelekben számos példát találunk arra, hogy az apostolok megfeddették a gyülekezeteket és egyeseket, ha eltértek a helyes ösvényről. Pál nem engedte, hogy a hívek részt vegyenek a pogányok áldozati vendégségein; megdorgálja a korinthusokat, hogy az úrvacsorával nem úgy élnek, ahogy kellene; megfeddi azokat, akik az igaz kegyességet külsőségekben keresik s azt hiszik, hogy ha húst nem esznek, különbek lesznek, mint más emberek. A zsidókhoz írt levél a maga egészében egy hatalmas intés és felhívás a megtérésre, amelyet egy hitében megrokkant gyülekezethez írtak, melynek tagjairól ezt olvassuk: *„Ez idő szerint tanítóknak kellene lennetek, ismét arra van szükségetek, hogy az Isten beszédének kezdő elemeire tanítson valaki titeket.”* A Jelenésekről írt könyv 2. és 3. fejezetében hét gyülekezetről olvasunk s megtudjuk, hogy mennyi hiba és fogyatkozás volt bennük, de azt is megtudjuk, hogy Jézus, a főpásztor nem tűri meg a vétkes mulasztásokat, hanem azt mondja: *„Térj*

meg! Ha pedig nem, ellened megyek hamar . . . Tudom a te dolgaidat, . . . mivel lágymeleg vagy, sem hideg, sem hev, kivettek léged az én számból!“

Ez csak pár példa. Könnyebb elolvasni az új-testamentumot, mint felsorolni belőle mindazt, ami azt bizonyítja, hogy az apostoli egyház mily gondosan vigyázott a maga szentségére.

Meg kell jegyeznünk, hogy ez a vigyázat nem volt csupán általános. Kiterjedt az egyes emberekre is. Ismerjük Ananiás és felesége esetét, (Ap. Csel. 5:1—8.) akik hazudtak a Lélek ellen s ezért az Isten halállal büntette őket. Pál elrendeli, hogy egy parázna férfi a gyülekezetből kivetessék. (I. Kor. 5.) A Timótheushoz írt levélben (I. Tim. 1:20.) ezt olvassuk: *„Vitézkedjél jó vitézséggel, megtartván a hitet és jó lelkiismeretet, melyet némelyek elvetvén, a hit dolgában hajótörést szenvedtek, kik közül való Himeneus és Alexander, kiket átadtam a Sátánnak, hogy megtanulják, hogy ne káromkodjanak.“*

Minden apostoli levélben találunk utasításokat arra, hogy a gyülekezetben a rendellenkedőket, az engedetleneket meg kell inteni, feddeni s ha ez nem használ, a gyülekezetből ki kell zárni őket. Ebben az apostolok Jézus Krisztus utasítását követték, aki ezt parancsolta: *„Ha pedig a te atyádfia vétkezik ellened, menj el és dorgáld meg őt négy szemközt. Ha hallgat rád, megnyerted a te atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, vgy magad mellé még egyet vagy kettőt, hogy két vagy három tanú vallomásával erősíttessék meg minden szó. Ha azokra nem hallgat, mond meg a gyülekezetnek. Ha a gyülekezetre sem hallgat, legyen olyan, mint a pogány és a vámszedő. Bizony mondom néktek, amit megköttök a földön, a mennyben is kötve leszén, és amit megoldotok a földön, a mennyben is oldva leszén.“* (Mát. ev. 18:14—19. Lásd Ján. ev. 20:23.)

A kulcsok hatalma.

Üdvözítőnk e szavainál rá kell mutatnunk arra, hogy ime, az Ő választottai gyülekezetének hatalmat adott arra, hogy oldjanak és kössenek. Más helyen (Mát. 16:19.) Péterhez¹ szólva Jézus ezt mondja: „*Néked adom a mennyek országának kulcsait és amit megkölsz a földön, meg lesz kötve a mennyben stb.*“ Ezért ezt a kulcsok hatalmának nevezzük. Ez a hatalom abban áll, hogy Krisztus szerint a gyülekezetnek jogában áll a tanukkal megerősített panaszokban ítélkezni. Jogában áll döntení afölött, hogy ki legyen és ki lehet a gyülekezet tagja és ki nem! Joga van felvenni, kizárni s a megtérőt újra visszafogadni. Ez az eljárása azonban nem lehet csupán külső, emberi dolog. Olyan-nak kell lenni, hogy „*a mennyben is*“ érvényes legyen. Ha egy gyülekezet megnyitja ajtaját valaki előtt, annak úgy kell történnie, hogy örvendezzenek a mennyei angyalok is. Ha pedig bezárja az ajtót valaki előtt, ha megkötöz valakit, annak úgy kell végbemenni, hogy sirjon a lelke az egész gyülekezetnek, mivel látja egy makacs lélek biztos romlását és szomorú útját a kár-hozat felé.

Mélységesen komoly dologról van szó.

---

¹ A róm. kath. egyház a kulcsok hatalmát Jézus e szavainak önkényes magyarázatával csakis Péternek, illetve Péter utódjainak (?), a pápáknak tulajdonítja. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy Jézus éppen ebben a fejezetben (Mát. 16:12 stb.) figyelmezteti Pétert, hogy ha van hite, ezt nem húsnak és vérnek, vagyis nem földi dolgoknak köszönheti, hanem az Istennek, aki képes *megjelenteni* az embereknek, hogy Jézusban gyermekeivé fogadta őket. E megjelentetés támasztja fel bennünk a hitet s erre a hitre építi Krisztus az ő Egyházát és nem gyarló emberekre. Azokat pedig, akikben ez az Istentől ajándékozott hit lakik, felruházza a „*Kulcsok hatalmával*“. Hogy ez tényleg így van s hogy e hatalomnak nemcsak Péter volt a tulajdonosa, bizonyítja többek között az, hogy Pál *nem Péter* kérte meg, hogy zárja ki a megátalkodott bűnöst, hanem a *korinthusi gyülekezetet*. Különben Jézus a hatalmat, amint a Mát. 18:18-ban olvassuk, hiveire ruházta, akik között volt természetesen Péter is.

Sok kérdés meredezik felénk! Hogyan, hát embereknek van joga megítélni, hogy ki mehet az üdvösségre? A gyülekezet emberekből áll, és pedig olyanokból, akik közül egyik sem dicsekedhetik azzal, hogy ő már tökéletes! És ezeknek joguk lenne arra, hogy az embereket átadják a Sátánnak, megkötözzék a bűnben, vagy pedig feloldozzák a bűnök alól s kinyissák előttük a mennyek kapuit!?

Hiszen ha csak valami egyletről lenne szó, amelynek tagjait a választmány felveszi, vagy kizárja! De itt a mennyek országáról van szó. Jézus szavai kétségkívül ezt mutatják.

Bizony nehéz lenne magyarázatot adni ebben a dologban, ha maga Isten Igéje útba nem igazítana minket.

Mindjárt érthetőbb lesz előttünk e kérdés, ha a „*hatalom*“ szót, ami nem felel meg a Szentírásnak és csak későbbi egyházjogi kifejezés, így helyettesítjük: a *kulcsok kötelessége*, vagy a *kötözés és megoldás kötelessége vagy szolgálata*.

Krisztus híveinek szolgálatszerű kötelességük feltárni a menny kapuit, kötelességük — mint ama király szolgálainak — hívogatni a hivatalosakat, buzdítani a félénkeket, felkarolni a meglőtt szíveket, segíteni a lelki csonka-bonkákat. Miképp történik ez? Mi által hívhatjuk, buzdíthatjuk és visszük az embereket Jézushoz, aki a juhoknak amaz *ajtaja*??

Az evangélium által, amely Isten nagy szeretetének bizonyossága.

Az evangélium az a csodálatos hatalom, amely feloldja a lelkek közönyét, a hitellenség bilincseit, a bátorlalanság köteleit és az Isten Lelke által megtérésre való **szent elhatározást** támaszt a szívekben.

Krisztus minden hű követőjének kötelessége úgy élni, hogy életének folyása legyen lámpása mindazok-

nak, akik békességet és üdvösséget keresnek lelkük számára.

Van azonban a kötelességnek másik oldala is. Krisztus híveinek kötelessége megkötni a hitellenség kezeit, hogy ne rontson, ne pusztítson, kötelessége megfékezni a gonosztságot, főképp, ha az a gyülekezet falain belül akar tért hódítani. Kötelessége Krisztus egyházának bezárni az ajtót azok előtt, akik az intések dacára megkeményítik szívüket és bűneikben dőlyfösen megmaradnak.

Hát nem lenne különös dolog, ha ezek nem lennének kötelességei Krisztus egyházának!? Nincs-e valóban szükség arra, hogy legyen oldozás és kötözés? És kik végezzék ezt a kötelességet, ha nem a keresztyén egyháznak azok a tagjai, akik magukat a Szentháromság Egy Isten szolgálatára elkötelezték?

Világos tehát, hogy az a kötelesség, amely a kulcsok „hatalmának“ gyakorlását jelenti, nem zsarnokság, nem uralkodás, hanem a *szerelet gyakorlása* a gyülekezet szentségének védelmére, a Krisztus hívei hitének erősítésére.

Fegyelem a keresztyén egyházban.

Sokat kellene elmondanunk a keresztyén egyház történetéből, ami tárgyunkra vonatkozik. A sokból azonban e kis füzetben csak keveset adhatunk olvasóinknak. Célunk ugyanis nem az, hogy a fegyelmezés történetét írjuk le, hanem feleletet keresünk arra a kérdésre, hogy miképp állítsuk helyre a fegyelmezést református keresztyén egyházunkban? Nehogy azonban úgy tűnjék fel a dolog, mintha Krisztus parancsa és az apostoli egyház példája már csak a régmúlt emléke volna, kénytelenek vagyunk pár szóval hangsúlyozni, hogy a testvéries fegyelem gyakorlása minden

időben megvolt és ma is megvan a keresztyén egyházakban.

A régi egyház az üldözések között kénytelen volt óvatos lenni, nehogy árulókat melengessen kebelén. Éppen azért nagy gondot fordított arra, hogy akik a keresztyén egyházba be akarnak lépni, ne csak kellő oktatásban részesüljenek, hanem hűségükről is bizonyosságot tegyenek. Akik helytelen magaviseletükkel megbotránkoztatták Istennek népét, a gyülekezetből kizárták és csak komoly bűnbánat után vétettek fel ismét a gyülekezetbe. Az ilyen bűnbánók egy megszabott ideig csak az istentiszteleten vehettek részt. Az úrvacsorához csak akkor bocsáttattak, ha bűnbánati idejük letelvén, bűnüket a gyülekezet előtt megvallották és ismét felvétettek a hívők közé. Nem tettek kivételt senkivel. Előkelő emberek is alávetették magukat a bűnbánatnak. *Ambrosius* püspök pl. magát *Theodosius* császárt sem engedte be a templomba, amíg bűnbánatot nem tartott egy város népének jogtalan megtizedelése miatt.

A középkorban az egyház a Szentírásról megfeledkezett. Nem csoda! A papok nagyrésze még írni és olvasni sem tudott. Hát még a köznép? Természetes volt, hogy az egyház vezetői a tudatlanságot a maguk céljaira felhasználva, az egyházi fegyelmezést zsarnokságra változtatták.

Erőszakkal, fegyverrel, máglyával vagy hörtönnel igyekeztek a bűnösöket és főképp az u. n. „eretnekeket” jobb útra téríteni.

A nagy reformáció véget vetett a visszaéléseknek ezen a téren is. A kegyetlenkedés helyett ismét életbe lépett a testvéries gyülekezeti fegyelmezés.

Kálvin János Genf városában,² tudjuk, igen felfordult állapotokat, züllött erkölcsöket és szinte meg-

² Lásd: *Dr. Pruzsinszky: Kálvin János élete.*

vadult népet talált. Isten ígéje volt egyetlen fegyvere. Az Ige alapján ragaszkodott ahhoz az igazsághoz, hogy a Jézus Krisztus gyülekezetében rendnek kell lennie, hogy a rendetlenkedőket meg kell inteni, a gonoszokat meg kell fékezni. A rend nem éppen népszerű dolog. Tudjuk, hogy a nagy reformátort kiutasították Genfből a nagy „szigorúsága“ miatt, de nemsokára — bár egy ideig kérette magát, — mégis visszahozták. *Kálvin* nem űrte a káromkodást, a fényűzést, a dözölést stb. A rendetlenkedőket a gyülekezet vezetői elé idéztette és megdorgáltatta. A makacsokat eltiltotta az úrasztalától, vagy súlyosabb esetekben kizárta az egyházból. S amikor egy alkalommal néhány elbizakodott hitetlen az úrasztalához jött, *Kálvin* azt mondta, hogy kezeit levághatják ugyan, de arra nem kényszeríthetik, hogy kiossa nekik a szent jegyeket.

Nehéz munkája volt *Kálvin*nak fegyelmezni a szeretet hatalmával akkor, amikor a kor felfogása a legnagyobb kegyetlenkedéseket is megengedhetőnek tartotta; amikor pl. lefejeztek egy gyermeket, mert szüleit megütölte.

A bibliai fegyelmezés bölcs alkalmazása volt az egyik fontos tényezője annak a sikernek, amely *Kálvin* János működését kísérte. Genf „hegyen épített várossá“ lett s a példa követőkre talált más országokban is.

Egyházfegyelem hazánkban.

Amint az evangelium igazságai elterjedtek hazánkban és *Kálvin* János gyülekezetének szervezete követendő példa lett nálunk is, a gyülekezeti fegyelmezés is gyakorlatba jött. Hiszen enélkül nem is lehetett volna fentartani gyülekezeteinket. „*Akik bíz-nak abban,* — mondja *Kálvin,*³ — *hogy az egyházak a*

³ Inst. IV. k. 509. old.

fegyelemnek köteléke nélkül sokáig fennállhatnak, vélekedésükben csalódnak."

Őseink szerették egyházukat és éppen ezért nem mulaszthatták el a fegyelem gyakorlását, mert tudták, hogy enélkül csak tengődni lehet, de fejlődni s előre haladni nem! A régi zsinatok végzéseiből könnyen megállapítható, hogy mi mindenre kiterjedt atyáink figyelme. Küzdöltek a káromkodás, a templomkerülés, az erkölcstelenség és mértékletlenség ellen. Megkövetelték, hogy pl. a lakodalmakat ne olyan időben tartásák, amikor az kárára lenne a vasárnap megszentelésének. Meg volt szabva, hogy kedden kell lakodalmazni. Nem kellett az egyházi járandóságot végrehajtani, mert aki ezt a kötelességét elmulasztotta, olyan fegyelmi vétséget követte el, mint az, aki pl. káromkodott. A vétkesek kötelesek voltak bűnbánatot tartani s ennek letételével az *ekléziát megkövetni*. A bűnbánat hosszabb-rövidebb ideig tartott s abban állott, hogy az illető az istentiszteletek alkalmával külön helyen ült és fekete poszlóval le volt takarva. Az ekklézsia követés pedig abban állott, hogy a vétkes nyilvánosan beismerte bűnét, bocsánatot kért a gyülekezet-től és megígérte, hogy ezentúl tartózkodik a bűntől.⁴

Aki a pönitencia (bűnbánat) tartást megtagadta, kizáratott az egyház tagjai közül.

Hogy fogalmunk legyen róla, hogy mik voltak a fegyelmi vétségek, a sok feljegyzés közül hadd közöljünk legalább egyet.

A *mezőtúri* gyülekezetben ⁵ 1740—1760-ig 72 embert utasított bűnbánatra a presbiterium.

20 férfit és 2 nőt Isten nevének káromlása miatt; 12 férfit és 2 nőt lopásért; 10 férfit és 19 nőt parázna-

⁴ Bővebb leírását lásd: *Barcsa*: Ekklézsia követés. Prot. Szemle XVII:368. *Zsilinszky*: Prot. Egyh. Tört. 457. old.

⁵ Lásd bővebben a Debreceni Protestáns Lap 1921. okt. 29. számát.

ságért; 2 férfit felesége elhagyása vétségéért és 1 nőt ura elhagyásáért; 1 nőt részegsége miatt; 1 férfit és 1 nőt templomba nem járás miatt; 1 férfit az úrvacsora elhanyagolása miatt. A feljegyzésben ilyen esetek fordulnak elő: 1757. 16. Oktobri: „Fadgyas András az Úr Vatsorájának sokszori elmúlásztásáért és sok esztendőök alatt a Templom nem gyakorlásáért, ki igen tudatlan, a Mi Atyánkot sem tudja.“ 1757. 12. Máji: „Nagy István kortszmáros iszonyú káromkodásáért, ki is méltó volna a meghalásra.“ 1760. 20. Febr.: „Bodnár Sámuel nyáj-juhász juhlopásért, ugyanezen napon Balog István csikós hét csikó ellopásáért.“ A gyülekezet lelkipásztora e szavakkal zárja feljegyzéseit: „Vajha pedig az ilyen emberek megbüntettetnének a külső széken érdemek szerint, hogy így az Isten Neve ne káromoltatnék“.

Ne gondoljuk azonban, hogy csak a régmúltban volt fegyelmezés a gyülekezetekben.

Nem szólva a külföldi református egyházakról, ahol ez rendszeresen gyakorlatban van, csupán rámutatunk arra, hogy napjainkban is számos gyülekezet érzi a komoly felelősséget, amely e tekintetben mint szent kötelesség adatott eléje. Vannak gyülekezeteink, ahol a rendellenkedőket megintik, ahol az egyházi adót nem végrehajtóval, hanem fegyelmi eszközökkel hajtják be, ahol nem tűrik a vadházasságot, a templomi esküvés mellőzését, a gyermekeknek más felekezethez ígérését stb.

Sajnos azonban, hogy sokkal nagyobb azoknak a gyülekezeteknek a száma, amelyekben a fegyelmezésnek nemcsak gyakorlása, hanem még a gondolata is ismeretlen. Halaszthatatlan kötelességünk e veszedelmes hiányt sürgősen pótolni, ha református keresztények akarunk maradni.

Azt sem hagyhatjuk szó nélkül, hogy némely

helyen *hamis fogalmak* uralkodnak a fegyelmezésről. Azt gondolják sokan, hogy szüntelen való fenyegetésekről, bíraskodásról és büntetésekről van szó. Az már az utolsó, ha büntetésre kerül a dolog. A gyülekezeti fegyelmezés inkább arra való, hogy *megelőzze* a bajt, ha ez nem sikerül, a javítás, a megfélékezés és a hívek védelme a főcél még akkor is, ha e cél érdekében tényleg büntetésre van szükség.

III.

Előkészítő lépések a fegyelmezés bevezetéséhez.

Szóljunk most már arról, hogy miképp kezdjük el a gyülekezeli fegyelmezést?

Elsősorban meg kell állapítanunk, hogy kik azok, akik a fegyelmezés hatáskörébe esnek, vagyis, hogy kik a gyülekezet tagjai?

Erre nézve alkalmas lapokat, úgynevezett *törzslapokat* kell beszerezni⁶ és összeírni a gyülekezet tagjait.

Mivel az országos törvény a 18. életévben adja meg a jogot arra, hogy valaki önjogú tagja lehessen egy felekezetnek, tehát minden *18 évét betöltött egyénről külön-külön* törzslapot kell kiállítani.

A törzslapon a személyi adatokon (név, lakás, születési hely és idő, foglalkozás) kívül a következő adatok is bejegyzendők:

Hol és mikor konfirmált az illető?

Házassága megáldatott-e a templomban? Hol és mikor?

Gyermekeit nem kötelezte-e más felekezethez?

Teljesítette-e egyháztagsági kötelességeit? Miket nem teljesített?

Milyen a vagyoni állapota?

Viselt-e, vagy visel-e lisztsgét a gyülekezetben?

---

⁶ A Belm. Bizottság szívesen gondoskodik ilyenekről.

Fel kell jegyezni továbbá az illető életének fontosabb eseményeit, pl. volt-e a világháborúban, fogságban stb.

Egyszóval úgy kell kitölteni e törzslapot, hogy hű képet nyújtson az illető egyháztagról. A további adatok természetesen folytatólágosan bevezetendők.

Az olyanokról, akik nem helyben születtek s adataik nincsenek a helyi anyakönyvben, a keresztlevél, házassági bizonyítvány stb. elkérendő. Ha nem lenne kéznél, az illető lelkészi hivataltól beszerzendő.

Az összeírást a presbiterek eszközlik. Kisebb gyülekezetben a lelkész maga is elvégezheti. Nagyobb gyülekezetekben nem szabad visszariadni anyagi áldozatoktól sem (ha a presbiterek nem tudnak írni), hogy ez az összeírás föltétlenül megtörténjék.

Az összeírás világos képet fog nyújtani a gyülekezettről. Ki fog tűnni, hogy egyesek évek során nem voltak az úrasztalánál, vagy még nem is konfirmáltak, vagy templomban meg nem esküdtek s így tovább. És miért történtek mindezek a mulasztások? Azért, mert *a hívek nem tudták, hogy mik a kötelességeik egyházukkal szemben.*

Meg tudjuk azonban azt is, hogy kik a szegények, kik a betegek s általában hogy milyen érzésekkel viseltetnek a hívek egyházuk iránt, miért nem járnak templomba stb.

Az összeírással egyidejűleg tehát föltétlenül szükség van arra, hogy az egyháztagek kötelességeit a gyülekezet tudomására hozzuk. Legalkalmasabb e célból bent tartani a híveket a templomban az istentisztelet után és felolvastván megmagyarázni nekik a kötelességek egyes pontjait. Ahol nem járnak templomba, ott külön nyomtatványban⁷ kell elvinni, vagy postán megküldeni mindeniknek.

⁷ A Belm. Biz. szolgálhat ilyenekkel.

Az egyháztagok kötelességei:

Lásd az Egyházi Törvények I. törvénycikk 109. és 186., az V. tc. 7. és 34. B. §-ait.

1. Teljes szívvel igyekezni az Isten *tíz parancsolatjának* megtartására az Úr Jézus tanításai szerint.⁶

2. Gondoskodni *gyermekük* vallásos oktatásáról és konfirmálásáról.

3. *Házuk népét* Isten félelmében nevelni és keresztyén kötelességeik teljesítésére buzdítani, *távollartani* hozzátartozóikat minden olyan cselekedettől, vagy abban való részességtől, amely a gyülekezetnek erkölcsi vagy anyagi kárt okozna, mint pl. a születendő gyermekeknek más felekezethez való ígérese, a tiszta keresztyén erkölcsök megrontása, rossz társaság stb.

4. Az *Istentiszteleteket* szorgalmasan látogatni, az *úrasztalához járulni*, valahányszor arra módja és alkalma van; az egyházi *szertartásokat* (keresztelezés, esketés, temetés) igénybe venni.

5. A gyülekezet által reáruházott *tisztségeket* és *megbízásokat* vállalni és azokban lelkiismeretesen eljárni.

6. A gyülekezetet és az egyetemes Magyar Református Egyházat erkölcsi és anyagi erejéhez képest *szolgálatával és rendszeres adományaival* támogatni.

7. *Jelenteni* a lelkipászlornak, ha őt, mint az egyház tagját bármi sérelem érte.

8. Alávetni magát az *egyházi fegyelemnek*, amely abban áll, hogy *elfogadja* a lelkipásztor és a presbiterek minden igazságos és jóindulatú intését; *megjelenik* a lelkipásztor hívására a lelkészi hivatalban, vagy

⁶ A „Tízparancsolat“-ot évente többször fel kell olvasni az istentisztelet alkalmával. Legalább az úrvacsora osztás előtti vasárnapon! *Kálvin* János minden vasárnap felolvasta. A holland reformátusok ma is így cselekszenek. A „Tízparancsolat“ rövid magyarázattal kapható a Magyar Vallásos Traktátus Társulatnál Budapest, VII., Hársfa-utca 59/B. Egy füzet ára 3 K.

az egyházközségi bíróság gyűlésén és teljesíti a fegyelmi határozat követelményeit. (Mát. 18 : 15—18.)

9. Nyolc napon belül jelentkezni a lelkészi hivatalban, amikor *beköltözött* a községbe, vagy ha *kiköltözni* akar abból.

Aki ezeket a köteleességeket nem teljesíti, egyházunk törvényeibe ütköző fegyelmi vétséget követ el, mert az Egyházi Törvény V. tc. 34. §. B. pontja szerint a fegyelmi esetek közé tartoznak:

„Az egyháztagoknak a *hithűségbe, a vallásos érületbe és a közérkölciségbe ütköző cselekményei.*“

Ugyanakkor, amikor a köteleességeket tudomására hozzuk a híveknek, számot kell vetni azzal, hogy némi mulasztás már, sajnos, helyre nem hozható. Pl. aki gyermekeit más felekezettel ígérte írásban házasságkötése alkalmával, nem igen teheti jóvá ezt a lépését.⁹ Ilyen esetekben meg kell határozni *egy időpontot*, pl. a köteleességek ünnepélyes felolvasásának napját és ki kell jelenteni, hogy *ettől a naptól kezdve* ez az eljárás is fegyelmi esetnek fog tekintetni.

Ezután megindul a munka.

Kiderül, hogy N. N. nem esküdött meg a templomban. Elmegy hozzá egy presbiter s megegyezik vele, hogy mikor jöhet el házastársával a templomba minden föltűnés nélkül, akár kopott ruhában is, házasságuk egyházi megáldása céljából.

Egy másikról kiderül, hogy nem konfirmált. A lelkész megegyezik vele, hogy eljár néhány hélig tanulni s azután (legjobb bármely úrvacsoraosztás előtti vasárnapon) konfirmációra bocsátandó a presbiterium beleegyezésével.

Előfordul, hogy némelyek reformátusoknak vallják magukat, a templomba járnak, sőt konfirmáltak

⁹ Ha a nem-református házastárs hozzánk tér, akkor a reverzális dacára is az összes gyermekek reformátusok lesznek, ha ezt a szülők az árvaszéktől kéri. Ezt azonban erőszakolni nem szabad.

is, de *okmányaik* szerint mégis más felekezethez tartoznak. Ezeknél a törvényes áttérés iránt azonnal intézkedni kell. A presbiterek vállalkozzanak tanuknak és legyenek rajta, hogy ez az ügy mielőbb rendezlessék.

A törvénytelen gyermekek törvényesítése végrehajtandó.

Vadházasságban élők okmányai beszerzendők és közöttük a házasság megkötendő.

A *félreértések* tisztázandók. Sok különös gondolkodású ember van a világon. Van olyan, aki évekig tartogat magában valami sérelmet, ami valójában kicsiség, de mégis megrontója a jó békességnek. Mondott ugyanis valamit a lelkész, a tanító, vagy a kúrátor, ami az illetőnek nem volt inyére s ezért aztán megorrolt. Nem tudja senki, legkevesébbé azok, akikre tartoznék a dolog, de az ilyen ember aztán szidja egyházát s annak vezetőit lépten-nyomon.

A tiszta lelkiismeretű kálvinista ember nem így cselekszik, hanem annak rendje és módja szerint tisztességgel megtudja, hogy miért is mondták, vagy tették neki azt, ami neki sérelmet okozott? Ki fog derülni, hogy az eset nagyrésze félreértés! Ha azonban tényleges sérelemről lenne is szó, kötelessége a presbitereknek mindent elkövetni, hogy az orvosoltassék.

Nagyon gyakori eset, hogy egyesek azért nem mennek a templomba, mert valamelyik haragosuk is ott van és nem akarnak „botránkozni“. Fel kell világosítani az ilyeneket, hogy a haragosuk bizonyára azért van a templomban, mert annak nyugodtabb a lelkiismerete és amikor a templomba megy, nem tűzi ki célul, hogy „botránkozzék“. Különben is, csodálatos, hogy ezek az érzékeny lelkű emberek nyugodtan ülnek fel arra a vonatra, amelyen legnagyobb ellenségük utazik és nyugodtan járnak ugyanabba a korcs-

mába, vagy üzletbe, ahová ellenségük. S hogy nem akarnak ugyanabba a templomba járni, kétségkívül csak alkalmas takarója hitellenségüknek.

Azokon a helyeken, ahol *szekták* (baptisták, nazárenusok, adventisták stb.) vannak, fel kell világosítani a híveket, hogy azok összejöveteleire járniok nem szabad. Nemcsak azért, mert rossz példát mutatnak másoknak, hanem azért is, mert hüllenséget követnek el saját lelki anyjuk, a református egyház iránt. E szektáknak ugyanis a legtöbb helyen az az eljárásuk, hogy híveinket magukhoz édesgetik, sőt be is merítik, egyházunktól teljesen elidegenítik, de *meghagyják* azért őket a mi gyülekezetünkben is, ahol az illetők *ingyen* használhatják az iskolát, temetőt stb.

Az ilyenekkel meg kell érteznünk, hogy két úrnak szolgálni nem lehet. Vagy hű gyermeke legyen valaki egyházának, vagy nyílt ellensége. Tessék szint vallani! Egy nyílt ellenség többet ér, mint száz alattomos, hamis barát.

Mindezeket a kötelességek ismerletése és az egyháztagok összeírása alkalmával kell elintézni.

Ez intézkedések és felvilágosítások nélkül a gyülekezeti fegyelmezést ne merje egy presbiterium se megkezdeni. Ez előkészületeket azonban sürgősen teljesíteni kell, mert minél tovább halogatjuk, annál nehezebb feladat lesz azokat végrehajtani.

IV.

A lelkész és a presbiterek fegyelmező munkája.

Természetes dolog, hogy az előkészítő munka sok egyháztag ügyét fogja felszínre vetni és sok újabb esetet fog a gyülekezet vezetői elé sodorni.

Megállapítottuk, hogy sokan nem konfirmáltak, nem esküdtek, templomba nem jártak stb.

Most azonban megmondtuk nekik, hogy mik a kötelességeik. Megmondtuk azt is, hogy az eddigi mulasztásokat pótolniok kell és a jövőben most már alkalmazkodniok kell a megszabott rendhez.

Kötelességünk tehát segíteni a híveket a jó úton való járásban. E segítség leghivatottabb tényezői a *lelkész* és a *presbiterek*.

Ha kutatjuk egyházunk sok fogyatkozásának okait, csakhamar rátalálunk arra, hogy híveink azért lettek lágymelegek és sokan azért fordultak el Istentől és az egyháztól, — mert nem törődtek velük kellőképpen. Az éhezőt éhezni hagyták, a beteget meg nem látogatták, a kétkedőket Isten igazságaival meg nem győzték, a tévelygőknek nem mentek utána.

Tért hódított közöttünk az a római katolikus felfogás, hogy a „pap“ végezzen mindent. Igen, de a lelkész csak egy ember s így a legbuzgóbb lelkészek sem képesek mindent látni, mindent hallani, minden sebet kötözni s minden botránkozás-követ az útból eltávolítani. Így azután felgyülemlett sok helyen a félreértés, de a hitetlenség is.

A presbiterek azért vannak, hogy a lelkészek legyenek kezei, szemei, segítőtársai minden jóban, de **főképp a gyülekezet** hitéletének építésében. Sajnos, ez a fontos jelentése a presbiteri szent hivatalnak még nem talált kellő méltánylásra a magyar református egyházban.¹⁰

Távol legyen tőlünk, hogy a magyar presbitertől annyit kívánnánk, amennyit a holland vagy más nyugati presbiterben találunk, de — úgy látjuk — eljött az idő, amikor, ha mást nem, azt az egyet meg kell kívánnunk, hogy presbitereinkben meg legyen a **jószándék** a törvényben előírt kötelességeik teljesítésére és meg legyen az a férfiaság, hogy abban az esetben, ha e kötelességeket se megismerni, se teljesíteni nem akarják, mondjanak le tisztükről és engedjék át a helyet munkára kész felebarátaiknak.

A lelkész is presbiter, de néki külön megbízatása van: *az Ige szolgálata s a vezetés*. De mit használ, ha van vezér, de nincsenek akiket *vezessen*, akiket irányítson a munkában?

A presbiterek ne feledjék, hogy ők is *Isten szolgálói*. Az Isten azt akarja, hogy a keresztyén gyülekezet tagjai érezzék meg az ő végtelen szeretetét. Érezzék azok által, akiket előljárókul megválasztottak.¹¹ Isten engedelmes szolgálóinak kell lenniök nemcsak a gyülekezet anyagi fentartásában, hanem a hívek buzdításában, vigasztalásában, segítésében, az Isten országa terjesztésében, a bűnök ellen való küzdelemben.

A presbitereknek mindent észre kell venni a gyülekezet életében. Minden jót, minden rosszat, minden hiányt, minden áldást! A jót felhasználni, a rosszat

¹⁰ Lásd: Emlékkönyv. Szerkesztette *Takaró Géza*. 111. és köv. lapjait.

¹¹ Minden presbiternek meg kellene szereznie *Tildy: A Presbiterek kötelességei* c. füzetet. Ezzel a kérdéssel foglalkozik *Kiss Ernő* hasonló c. fürete is. Az előbbi a Magyar Vallásos Traktátus Társaság kiadása s ott szerezhető meg.

kiküszöbölni szent kötelességük. A gyülekezetben rendnek kell lenni s ezt a rendet a presbiterek kötelesek megteremteni és fentartani.

A presbitereken (köztük az első a lelkész) fordul meg tehát a gyülekezet boldogulásának titka.

Ha valakik, úgy bizonyára a presbiterek tagjai a gyülekezetnek s mint ilyenek elsősorban nekik kell teljesíteni kötelességeiket az egyházzal szemben.

Aki nem tud jó *egyháztag* lenni, az nem tud jó presbiter lenni.

Ezért mondja főtiszteletű Püspökünk is egyik beszédében: ¹² „*Az egyházfegyelmet én bármely pillanatban megkezdhetem önmagamon. Ebbe nem szól bele senki. Én, az igazi kálvinista presbiter, kialakíthatom, nem a szomszédom, mert ez nem sürgős, hanem magamon és akkor veszem észre, hogy máson alakítanom csak akkor lehet, ha először önmagamon kialakítottam.*”

Megtaláltuk tehát a gyülekezeti fegyelmezés kulcsát: Olyanok-e a presbiterei a gyülekezetnek, akik *tudják fegyelmezni önmagukat?* Tudnak-e uralkodni önmagukon, tudják-e életükben Krisztust követni, megtagadva magukat, legyőzve szenvedélyeiket, önzésüket! Tudják-e szeretni egyházukat még akkor is, ha az beleg, ha gyenge? Tudnak-e szolgálni Istennek és ez a szolgálat, az önfeláldozó szeretet szolgálata első helyen van-e életükben?

Ha valamely gyülekezetnek nincsenek ilyen presbiterei, keressen, kérjen Istentől, mert ezek nélkül a gyülekezet soha nem töltheti be igazi rendeltetését.

---

¹² Dr. Ravasz László: *A református presbiter* c. füzet 12. old.

V.

A fegyelmi bíróság.

Többször mondtuk s most is hangsúlyozzuk, hogy a gyülekezeti fegyelmezés legfontosabb része a lelkész és presbiter társainak csendes, egyszerű munkája, a hívek és családok fölkeresése, a velük való beszélgetés, foglalkozás és a jó példaadás.

Az emberi gyarlóság azonban szükségessé teszi, hogy a szeretetteljes beszéd sokszor komoly intelem, sőt dorgálás alakját öltse magára. A káromkodók, vasárnap-rontók, templomkerülők, kicsapongók, egy szóval a rendetlenkedők rászorulnak arra, hogy a presbiterek megintsék őket.

Nagy hibája a magyar embernek, hogy inteni, feddeni csak akkor tud, ha méregbe jön. Természetesen a méreg rossz tanácsadó s az intés gorombasággá fajul.

Távol legyen ez tőlünk. A presbiter és a lelkész hivatásának komolyságával intse a rendetlenkedőket. Ez az intés első esetben föltétlenül négy szemközt történjék. Ismételt esetekben szűkebb körben: a lelkész és egy vagy két presbiter jelenlétében. Ha ez sem használna, vagy az illető egyszerűen nem is fogadná el az intést, vagy ha olyan vétséget követett el, amellyel szemben az intés már elkésztett, az illető a gyülekezet fegyelmi bírósága elé idéztetik.

Az idéző mintája a következő:

REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSEGI FEGYELMI BIRÓSÁGTÓL.

I D É Z É S.

Az egyházközségi bíróság az E. T. V. tc. 7. §-a értelmében

..... egyháztagot
 ..... hó..... n ..... órakor beidézi a lelkeszi hivatalba
 (hithűségbe, egyházas érzületbe, közerkölcsiségbe).....
 ..... ütköző fegyelmi vétsége ügyében.

Amennyiben az idézett egyháztag a tárgyalásra meg nem jelenhetik, jelentse azt idejében a lelkeszi hivatalban, különben a tárgyalás nélküle fog végbemenni.

Kelt.....

.....
 egyh. elnök.

..... Perforálva. ....

Az idézés átvételét elismerem.

Kelt.....

.....
 aláírás.

(Az idézést a harangozó elviszi s az illető aláírja az elismervényt.)

Magára a fegyelmi bíróság szervezetére vonatkozólag idézem az egyházi törvény §§-ait:

*V. Törvénycikk:***Egyházközségi bíróság.**

4. §. Az egyházközségi bíraskodást a 2000 lelket nem számláló egyházközségekben maga a presbiterium gyakorolja.

5. §. 2000 lelket és ennél többet számláló egyházközségekben a presbiterium három évre a maga kebeléből 5—10 tagból álló egyházközségi bíróságot választ titkos szavazás útján.

6. §. A bírák megválasztásáról és az egyházközségi bíróság megalakulásáról a lelkész a jegyzőkönyv felterjesztése kapcsán és az esperes útján jelentést tesz az egyházmegyei közgyűlésnek, amelynek jogában áll netaláni szabálytalanságok esetén a választás kiegészítését vagy az egész választás megsemmisítésével újabb választást elrendelni.

7. §. Az egyházközségi bíróság hatáskörébe kizárólag fegyelmi ügyek tartoznak és pedig az egyháztagoknak — a lelkészek, egyházközségi gondnokok, segédlelkészek, tanárok, tanítók, énekvezérek és presbiterek fegyelmi ügyeinek kivételével — az egyházközség hivatalnokainak, végül az egyházközség által fenntartott intézetekben az egyháztanács, a fő- és a középiskolai igazgatótanács által választott és alkalmazott szolgáltnak fegyelmi ügyei.

A cselédi minőségben alkalmazott szolgák, mint ilyenek, az egyházi fegyelmi bíráskodás körén kívül esnek.

8. §. A bíróság elnöke a lelkész; az olyan egyházközségekben pedig, amelyekben a kettős elnökség van gyakorlatban (I. törvénycikk 38. §-a), a lelkész és főgondnok, úgy azonban, hogy az egyes esetek tárgyalásánál mindig a hivatalára idősebb elnök, ennek akadályoztatása esetén pedig a másik társelnök végzi az elnöki tisztet, vezeti a tárgyalást és mondja ki a határozatot.

9. §. Érvényes határozat hozására a tárgyalást vezető elnökön kívül, akinek a szavazatok egyenlő megoszlása esetén döntő szavazata van, legalább négy tagnak jelenléte szükséges. A társelnököt ugyanolyan szavazati jog illeti meg, mint a bíróság többi tagját.

10. §. A bíróság a maga eljárásáról jegyzőkönyvet vezet és ha nem maga a presbiterium képezi a bíróság-

got, azt határozatáról esetről-esetre értesíti. A jegyzőkönyvet a rendes jegyző s ha ilyen nincs: a lelkész vezeti.

*

A tárgyalás.

Mikor a bíróság együtt van, megállapítja, hogy kiket idéztek be és kik jelentek meg. Előre veszi azokat, akik megjelentek. A tárgyalás nyilvános ugyan, de mégis kerüljük ezt, amennyire lehet. A behívott felek közül is csak az legyen a szobában, akinek az ügyét tárgyalják. A tárgyalásnál a következőket tartjuk szemelőtt:

1. Elnök barátságosan tudtára adja az egyháztagnak, hogy a fegyelmi bíróság törvényes kötelességet teljesít az egyház érdekében és az a célja, hogy rendezze az illető függőben levő ügyét és őt is meghallgassa.

2. Előterjesztendő a vád. Legjobb, ha a lelkész teszi ezt is (ha nincs főgondnok). A vád sokszor igen egyszerű. Pl. az állami anyakönyvben láttuk, hogy házasságot kötött és kárunkra reverzálist adott, — házasságot kötött és nem fordult hozzánk egyházi áldásért, — X. presbiter és a lelkész többször figyelmeztették, hogy a konfirmációtanításra küldje el gyermekét, meg is ígérte, miért nem küldte el?

A lelkész és X. presbiterek felhívták, hogy többé ne járjon a baptistákhoz. Nem hallgatott az intésre. Mi a szándéka?

Tudja, hogy az egyházi adót mi nem dobbal hajtjuk be. A jó reformátusnak önként kell megfizetni azt. Többször ott járt a kúrátor és nemcsak megtagadta a fizetést, hanem durva szavakkal ezt és ezt mondta: . . .

A templomba jövő hívek megbotránkoztak azon, hogy multkor részegen tántorgott haza és utcahosszat éktelenül káromkodott.

stb. stb.

3. Figyelmeztessük az illetőt, hogy cselekedete miért ütközik a hithűségbe, vagy az Isten törvényébe stb., — pár szóval állítsuk elé a következményeit annak, ha továbbra is így viselkedik.

4. Szóljuk fel, hogy bizalmasan és őszintén mondja el, amit saját védelmére szükségesnek tart elmondani. Hallgassuk meg türelemmel. **Senki közbe ne beszéljen.** Vigyázzunk, hogy az illető ne Ádámnál-Évánál kezdje a mondanivalóját s maradjon a tárgynál.

5. Szóljuk fel a bírakat, hogy ha valaki akar kérdezni valamit, kérdezze meg.

6. Ezután a vádlottat kiküldjük a szobából és a bíróság megbeszélvén az ügyet, végzést vagy ítéletet hoz.

Végzést hoz akkor, ha nincs szó büntetésről, ha még előbb meg kell tudni valamit, vagy be kell várni valamit, ami szükséges a vétség megállapítására.

Az ítélet.

Ha a vétség elkövetése föltétlenül megállapítást nyert, a bíróság ítéletet hoz, kimondja, hogy miben találta vétkesnek (hithűség, egyházas érzület, közérkölcsiség) és kimondja azt is, hogy milyen büntetéssel sújtja az illetőt.

Az egyházi törvények a következő büntetéseket írják elő:

- a) rosszalás,
- b) feddés,
- c) a választás, vagy választhatóság jogától való megfosztás legfeljebb öt év tartamára.

Sajnos, azóta, hogy a törvény elkészült, világháborún és forradalmakon mentünk keresztül, amelyek óriási kárt okoztak úgy a hit-, mint az erkölcsi életben. Úgy, hogy a törvénykönyv büntetései csekélynek

bizonyultak. A budapesti egyház presbiteriuma pl. *egyenesen* kizárta kebeléből a posztócsalókat. Több gyülekezet szabályrendeletet készített, melyben érélyesen intézkedik azokkal szemben, akikből kihalt minden egyházas érzület. Némely helyen fölébredt a gyülekezet önérzete és bizonyos vétségekkel szemben úgy ítélte, hogy nem fogadja el az illető egyházi adóját, azt mondván, hogy az ilyen embertől jogokat biztosító adót nem vesz fel. Vannak helyek, ahol különbséget tesznek a rendes és a „kényszer“ tagok között. A rendes tagoknak kedvezményeket adnak stólában s egyéb járulékokban, a kényszertagoktól nem fogadják el az egyházi adót, hanem kötelezik, hogy minden alkalommal (iskola, harangozás, sírhely, stóla) duplán fizessék a járulékokat, hacsak szegénységi bizonyítványt nem tudnak felmutatni.

A szokások ebben nagyon eltérők, de abban mind egyezők, hogy ha az illető a gyülekezet színe előtt megbánja vétkét és fogadást tesz, hogy a jövőben hű tagja lesz az egyháznak (megköveti az ekklézsiát), ismét felvétetnek a rendes tagok sorába.

Mivel ilyen eltérők a szokások, zsinatunk is foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy egyöntetűen rendezze a fegyelmi büntetéseket.

Addig is azonban, amíg zsinatunk elkészíti a megfelelő törvényeket, átmenetileg ajánlatos megegyeznünk a főbb tételekben.

Az egészen világos, hogy sok dologban elég a rosszalás, vagy feddés. Az is világos, hogy vannak esetek, amikor arról van szó, hogy valaki makacsul megtagadja kötelességét (adófizetés, konfirmálás, egyházi esküvés stb.), sőt vannak, akik nyíltan bevallják, hogy nem hisznek Istent, hogy nekik nem kell se egyház, se pap, se biblia! Nem arról szólok, hogy valaki részeg fővel mond ilyesfélét és másnap megbánja, hanem

arról, hogy valaki gonosz módon vallja és terjeszti is a hitetlenséget. Ezekkel szemben szükséges, hogy felbredjen a gyülekezet és a presbiterium önérzete, szükséges, hogy az ilyenek *kizárassanak* a gyülekezet lelki közösségéből, eltiltassanak az úrvacsorától (sohse járulnak különben sem ahhoz) és egyházi adójuk ne fogadtassék el mindaddig, amíg meg nem térnek s a gyülekezetet meg nem követik.

Hasonló az eljárás azokkal szemben is, akik kárunkra adnak reverzálist. Akik legdrágább kincseiket, gyermekeiket elszakítják egyházunktól, nem érdemlik meg, hogy rendes tagjai legyenek annak. Ez esetben csak azokat kell *átmenetileg* kimélnünk, akik azelőtt követték el ezt a hűtlenséget, mielőtt a gyülekezet előtt kihirdettetett a méltó büntetés, amely az ilyen eljárást sújtja.

Hasonlóképpen kell eljárni azokkal szemben, akik úgy lesznek hűtlenné egyházuk iránt, hogy más felekezethez (szektához) csatlakoznak, annak szertartásait megtartják (gyermeküket nem kereszteltetik meg!).

A gyülekezet lelki közösségéből, mondjuk: a rendes tagok közül való kizárás azonban természetesen csakis rendes fegyelmi bírósági tárgyalás és ítélet után következhetik be.

Eddig el kell mennünk s el is mehetünk addig, amíg a Zsinati törvényhozás nem ad felhatalmazást a presbiteriumoknak arra, hogy végső esetben teljesen kizárjon egyeseket az egyház kebeléből s megtagadjon tőlük minden egyházi szolgálatot.

Az országos törvény 18 éven felül nem kötelez senkit arra, hogy valamely felekezethez csatlakozzék, annál kevésbbé kötelezhetné egyházunkat arra (**sehol soha nem is kötelezte**), hogy reformátusoknak ismerjen el olyan egyéneket, akik a református egyház hit-

elveivel és erkölcsi követelményeivel *nem akarnak* törődni és nyíltan szembe helyezkednek azokkal!

*

A dolog rendjéhez tartozik még az is, hogy a bírósági ítéletet az illetőknek (főképp, ha nem voltak jelen a tárgyaláson) írásban meg kell küldeni azzal a megjegyzéssel, hogy 15 napon belül megfellebbezhetik az egyházmegyei fegyelmi bírósághoz.

*

A fegyelmi bíróság üljön össze minden negyedévben, akár vannak vádlottak, akár nem. A fegyelmi bíróság (legtöbb esetben maga a presbiterium) ne csak fegyelmi eseteket tárgyaljon, hanem

1. hallgassa meg a presbiterek jelentéseit azokról a tapasztalatokról, amelyeket a hívek látogatása alkalmával szereztek.

2. Hallgassa meg a lelkész jelentését a hozzá utalt ügyekben.

3. Beszélje meg az egyes fölmerülő kérdéseket, tanácskozzék afölött, miképp lehetne a gyülekezelben uralkodó bűnök ellen küzdeni, mit lehetne tenni a templombajárás, a vasárnap megszentelése, a hitélet emelése érdekében stb., hogy a gyülekezelben mindennek ékesen és szép rendben menjenek.

VI.

Nehézségek.

Ha nem teszünk semmit a gyülekezeti fegyelmelés érdekében, csendes lesz minden. A gyülekezet minden zaj nélkül, szép csendesen meghal, a templom üres lesz, az úrasztala árva s a bűnök árja összecsap a nép fölött, ahogy sajnos sok helyen tényleg márcsak a templom csillagja látszik ki a hitetlenség mélységes tengeréből.

Ha megkezdjük a gyülekezet fegyelmelését, megkezdjük megmentését és lábpraállítását. Kezdjük hát meg inkább holnap, mint holnapután!

Nem hallgathatom el azonban azt az igazságot, hogy ez a munka *gond* és *fáradtság*, helyel-közzel keletlenlenség és keserűség. Nem gyáváknak s nem olyanoknak való, akik a kényelmet keresik.

Akik azonban rendszeren táplálják lelküket a Szentírásból, akik tudják, hogy Isten örök ítélőszéke előtt számadással tartoznak azok felől, akik reájuk bíztak, azok nem emberekre fognak tekinteni s nem azoknak fognak engedelmesskedni, hanem *Istennek!* Akik lelkiismeretesen keresik lelkük üdvösségét, azok soha sem fognak arra igyekezni, hogy *mindenki* szeresse és tisztelje őket.

„*Jaj néktek, mikor minden ember jót mond felőletek, — figyelmeztet Jézus, — mert éppen így cselekedtek a hamis prófétákkal az ő atyáik.*“ (Luk. ev. 6 : 26.)

Jaj néktek, ha az istentelenek, káromlók, templomkerülő, részegesek jót mondanak felőletek. Ez azt

jelenti, hogy *helyeslitek* az ő életüket. Ez pedig azt jelentené, hogy meghazudtoljátok Isten törvényét.

Ezért is van rajtunk Isten sok csapása, mert elrejtjük az evangelium világosságát és félünk attól, hogy a világosság fényt vetne a köztünk szabadon uralkodó cégéres bűnökre és megneheztelnének ránk, hogy minek hordozunk mi ilyen világosságot, miért nem tartogatjuk azt magunknak a véka alatt.

Eljutottunk tehát az első és legnagyobb nehézséghez: Hol találunk olyan presbitereket, akikben olyan prófétai szelídség és bátorság lakozik, ami szükséges a bölcs fegyelmezéshez? Hol találunk, amikor látjuk, hogy apák s anyák nem tudják és nem merik saját gyermekeiket fegyelmezni, amikor az öltödik parancsolat lelke kiveszett a szivekből, nincs tisztelet a törvény, az előljáró, a vénember, a munkaadó, a feljebbvaló iránt?

Azt kérdem azonban, hogy szabad-e egyszerűen megnyugodnunk ebben? Szabad-e előre kimondanunk, hogy **nincs** erre való ember?

Hiszen akkor nem hinnénk az Istenben!

Isten az, akinek hatalma van új képességeket adni az embernek. Istennek hatalma van arra, hogy a némáknak megoldja nyelvét, süketeket hallani, vakokat látni taníttson.

Ha azt merjük mondani, hogy „*Hiszek Jézus Krisztusban*“ és nem hisszük azt, hogy az Isten új szívet teremthet belénk s új életet adhat nekünk, gyávaságunkat bátorságra, keménységünket szelídségre, egyházunk iránt való közönyünket lángoló, önfeláldozó szeretetre tudja változtatni, — akkor csak a szánk jár, de hitünk nincsen és nem volnánk egyebek, mint nyomorult képmutatók.

Szeretném én azt látni, hogy ha valaki igaz hittel és teljes alázattal megnyitja szívét Isten előtt, ne

nyerne Szent Lelket, azt a Lelket, aki a félénk apostolokat is hőssé tette első pünkösd napján.

Ha akadna olyan gyülekezet, ahol nem lenne található ilyen presbiternek való férfi, ez nem azt jelentené, hogy nincs, csak azt jelentené, hogy azok, akiket az Isten hívogat e szent hivatalra, nem mernek titkon, ajtójukat bezárva bűnbánatot, új szívet, új életet kérni Istentől, mert nem ismerik azt a nagy szeretetet, amely a Krisztusban megjelent.

Ha ezt a nehézséget nem akarja egy gyülekezet leküzdeni, ha megnyugszik abban, hogy *igaznak mondassék a bűnös és kárhoytassék az igaz* (Példabeszédek 17 : 15.), vagyis azt akarja, hogy a sálán uralkodjék és ne az Isten, mit keres az ilyen gyülekezet református keresztyén egyházunkban! Az ilyet meg kell fosztani gyülekezeti jellegétől és egyszerűen missziói területté kell nyilvánítani!

Tehát van megfelelő ember, csak legyen hitünk, amely kérni tudja az aratás Urát, hogy adjon munkásokat.

*

Az apróbb nehézségek annyira különbözők az egyes helyi viszonyok szerint, hogy azokra külön szabályt adni nem lehet. Ha istenfélő, komoly emberek vezetik a gyülekezetet, minden nehézség megoldódik.

Nem szabad tehát az első akadályoknál elcsüggedni. A nehézség arra való, hogy legyőzzük és ez erőstí hitünket és jellemünket.

Nem szabad türelmetleneknek lennünk. Évtizedek mulasztását nem lehet egyik napról a másikra kipótolni. Mi most csak vetünk. Utódaink fognak örvendezni az aratásnak!

Legyünk kitartók, hűséges sáfárok. A gyülekezet élete sok apró mozzanattól tevődik össze. Minden kicsiny dolog fontos, mindent lelkiismeretesen kell elintézni.

VII.

Az állandó fegyelmezés.

Ha rendbe van szedve a gyülekezet s a kimagasló bajok orvosoltattak, a vadházások megesküdtek, konfirmált mindenki, óvakodik mindenki az erkölcstelen élettől, igyekszik egyházi kötelességei hűséges teljesítésére, — akkor azt mondjuk, hogy *fegyelmezett gyülekezettel* van dolgunk.

Ne feledjük azonban, hogy *könnyebb bevezetni a fegyelmet, mint azt megtartani*. Ezért szükséges, hogy a presbiterium szüntelenül résen legyen. Állandó figyelemmel kell kísérni a hívek életét. Gondosan be kell vezetni a törzslapokra minden adatot az anyakönyvek szerint. Minden év elején ki kell keresni, hogy kik töltötték be a 18. életévüket és számukra törzslapot kell nyitni. Gondosan nyilvántartjuk az iskolaköteleseket, a konfirmálandókat, a készülő házasságokat, a beköltözőket, a kiköltözőket stb.

Ha a lelkészi hivatalban megfordul valaki, ne elégedjünk meg azzal, hogy kiváltja a keresztlevelét vagy elintézi hivatalos ügyét, s aztán elmegy. Szükséges, hogy beszédbe elegyedjünk vele, ne a községi pletykákról, vagy az időjárásról, hanem arról, hogy mikor volt a templomban, az úrasztalánál, mit olvasott a bibliából, mi baj van a családjában stb. Így azután megszokják a hívek, hogy törődnek velük és megértik, hogy a református keresztyén egyház tényleg és joggal többet kíván tagjaitól, mint az egyházi adót.

De ne várjuk, hogy az emberek jőjjenek hozzánk. Nekünk kell hozzájuk menni. A presbitereknek meg kell látogatniok az utcájukban levő híveket és teljesíteniök kötelességüket velük szemben.

Hozzá kell szoktatni a híveket a közvetlen őszinteséghez, hogy úgy érezzék magukat a gyülekezetben, mint egy nagy családban, ahol Isten rendeléséből mindenkinnek lelki javát munkálják.

Zárszó.

Nem írtunk meg mindent, amire szükség lenne, csak azt a legkevesebbet, ami a gyülekezeti fegyelmezés megindításához nélkülözhetetlen. A gyakorlat majd megmutatja, hogy milyen irányba kell tovább fejlesztenünk a gyülekezeti fegyelmezést. Bizonyos azonban, hogy másképp nem boldogulunk, csak ha Isten igéjéhez ragaszkodunk és Isten Lelkének hűséggel engedelmeskedünk.

Én hiszem, hogy egyházunkban sokan vannak ilyen ragaszkodó, istenfélő, engedelmes lelkek. Eljött az óra, hogy lássanak a munkához és vállalják magukra Pál apostol szavait, amiket az efezusi vénekhez intézett: *„Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szent Lélek titeket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett.“*

*

E füzet kiadásához a Holland-Magyar Bizottság 40.000 K-val járult hozzá. Ezért a füzetet jobb papíron és 35%-kal olcsóbban hozhattuk forgalomba. A szíves adományért e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki.

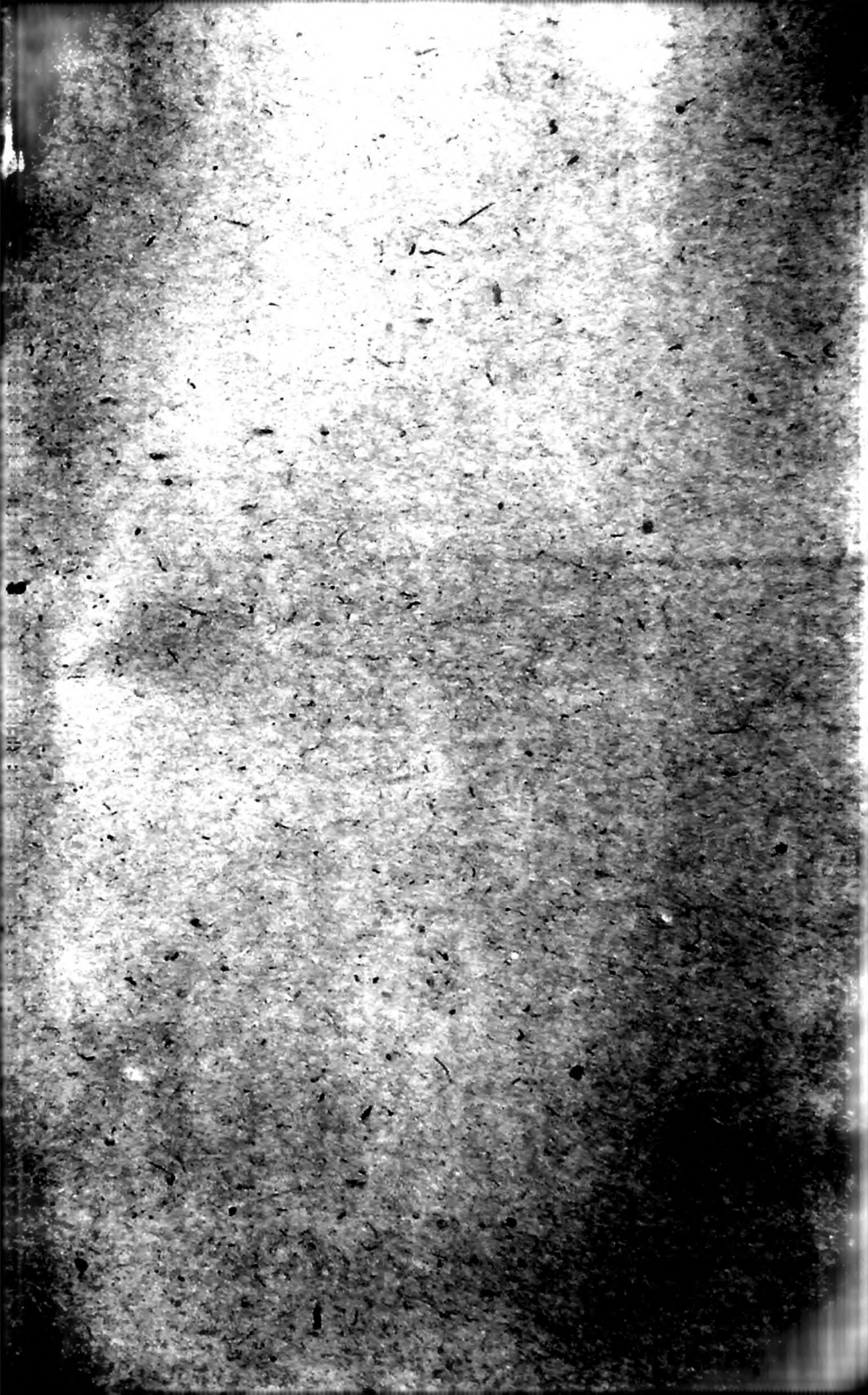
A M. V. T. T.

Tartalom.

A gyülekezetek vezetői figyelmébe	3
I. Mi a gyülekezeti fegyelem?	
Egységben az erő. — Az erőtelenség okai. A fegyelem az egység biztosítója. — A fegyelem célja	5
II. Fegyelmezés a keresztyén egyházban.	
Ó-testamentumi példák. — Jézus szere- tete. — Az első gyülekezet szentsége. — A kulcsok hatalma. — Fegyelem a ke- resztyén egyházban. — Egyházfegyelem házánkban	12
III. Előkészítő lépések a fegyelmezés beveze- téséhez.	
A törzslap. — A gyülekezet tagjainak kö- teleessége. — Sürgős intézkedések	25
IV. A lelkész és a presbiterek fegyelmező munkája	31
V. A fegyelmi bíróság.	
Megintés. — Idézés. — Törvények. — A tárgyalás. — Az ítélet. — A kizárás	34
VI. Nehézségek.	42
VII. Az állandó fegyelmezés	45
Zárszó	47

◆ SZABÓ LIPÓT ◆
◆ KÖNYVNYOMDÁJA ◆
◆ : KAPOSVÁR : ◆